

Täysistunto

Torstai 13.12.2018 klo 16.01—20.35

15. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rintamaveteraanien kuntoutuksesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 207/2018 vp
Lakialoite LA 76/2017 vp, 20/2018 vp
Valiokunnan mietintö StVM 21/2018 vp

Toinen käsittely

Puhemies Paula Risikko: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 15. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelu

19.23 Kari Kulmala sin: Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi rintamaveteraanien kuntoutuksesta annettua lakia. Jatkossa vuosien 39—45 sotiin osallistuneille rintamaveteraaneille, joilla on rintamasotilastunnus, rintamapalvelutunnus tai rintamatunnus korvataan kotona asumista tukevat palvelut. Valtiokonttori korvaisi tästä kunnille ja kuntayhtymille aiheutuneet kustannukset. Kunnat ja kuntayhtymät järjestävät nykyisin rintamaveteraaneille kotona asumista tukevia palveluita Valtiokonttorin maksaman määrärahan puitteissa, mutta palvelut ovat olleet erilaiset kuin sotainvalideille maksettavat tuet. Jatkossa rintamaveteraanit ja sotainvalidit ovat yhdenvertaisessa asemassa kotona asumista tukevien palveluiden osalta. Esityksessä ehdotetaan, että rintamaveteraaneille mahdollistettaisiin samansisältöiset kotona asumista tukevat palvelut kuin sotainvalideille sotilasvammalain perusteella. Mielestäni tämä on ainut ja oikea päätös, ja voi vain ihmetellä, miksei tätä päätöstä ole tehty jo aikaisemmin.

Arvoisa rouva puhemies! Toivoisin, että myös vuonna 1926 syntyneet näihin sotiin osallistuneet rintamaveteraanit saisivat samat tuet, ja toivottavasti näin onkin. Olen ehkä vaja-
vaisesti lukenut tämän hallituksen esityksen tältä osin.

19.25 Kristiina Salonen sd: Arvoisa puhemies! Tässä valiokunnan mietinnössä todetaan, että rintamaveteraaneille säädetään lakiin perustuva nimenomainen oikeus kotona asumista tukeviin palveluihin ja ne korvataan kunnille ja kuntayhtymille valtion varoista. Vaikka rintamaveteraaneille on annettu kotona asumista tukevia palveluja valtion myöntämän määrärahan puitteissa jo nykyisen sääntelyn nojalla, vahvistaa tämä esitys valiokunnan näkemyksen mukaan veteraanien oikeutta saada näitä palveluja sekä laajentaa jossakin määrin korvattavia palveluja. Valiokunta pitää myös periaatteellisesti tärkeänä, että ehdotuksella selkeytetään rintamaveteraanien oikeudellista asemaa sekä vahvistetaan heidän oikeuttaan kotona asumista tukeviin palveluihin tämän lainsäädännön tasolla.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 130/2018 vp

Sosiaali- ja terveysvaliokunta käsitteli tänään myöskin merkittävän lakialoitteen, jossa kaikkien puolueiden yhteisellä sitoumuksella esitetään, että sotilasvammalain mukaiseen hoitoon oikeuttavan vamman haitta-asterajaa lasketaan 20 prosentista 10 prosenttiin. Jatkossa siis helpotetaan niiden sotainvalidien pääsyä valtion kustantamaan hoitoon ja kuntoutukseen, jotka eivät pärjää yksin kotona. Laitoksessa annetun huollon korvaamisen laajentaminen aloitteen mukaisesti merkitsee olennaista etua asianomaisille invalideille ja helpottaa siten heidän asemaansa.

On todettava, että juuri tämän hallituksen esityksen käsittelyn aikana valiokunnassa asiantuntijakuulemisissa saimme tietää, että mahdollisuus olisi myöskin laskea tätä vamman haitta-asterajaa, ja valiokunta yksimielisesti kaikkien puolueiden yhteisellä sitoumuksella päätti tarttua tähän valiokuntakuulemisissa kuultuun asiaan ja tehdä tämän lakialoitteen, joka siis tänään on nyt myöskin sitten valiokunnassa käsitelty ja on tulossa tänne istuntosaliin. Siten voi todeta, että asiantuntijakuulemiset ovat tärkeä osa eduskuntatyötä, jossa myöskin voidaan tehdä hyvää, kun tarkkana siellä olemme ja yhteinen halu siihen on.

Meillä kaikilla on velvollisuus huolehtia siitä, että ikääntyneet veteraanit puolisoineen eivät jää yksin. He eivät saa olla esillä vain juhlapuheissa vaan myöskin teoissa, ja siksi tällaiset päätökset tuntuvat hyviltä.

19.28 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! On aivan erinomaista, että nyt saadaan vihdoin ja viimein tämäkin asia menemään eteenpäin. Veteraanien kotiin vietävät palvelut ovat entistä tärkeämpiä, koska monen veteraanin kuntohan on, niin kuin tiedetään, heikentynyt vuosien saatossa, ja kun keski-ikä lähentelee 95:tä vuotta, niin jokainen ymmärtää, että silloin hoivantarve kasvaa ihan varmasti.

Aivan äsken kuulumme edustajan suusta tämän juuri valiokunnasta tulossa olevan lakiesityksen, jossa kaikille veteraaneille suodaan samat palvelut, mitkä invalideille, kun haitta-aste on 10 prosenttia, kaikille saadaan nämä samat palvelut järjestymään lain nojalla ja niin, että valtio kustantaa sen hoidon kokonaisuudessaan. Tämän me olemme kunniakan-salaisillemme velkaa.

Tiedän omasta kokemuksestani, kun itsekin jonkun verran näissä erilaisissa tehtävissä olen tätä asiaa vienyt eteenpäin, että monessa kunnassahan veteraanien palvelut ovat erittäin hyvällä tasolla. Siellä toimii erittäin aktiivisia ihmisiä, jotka omalla panoksellaan tekevät arvokasta työtä yhteistyössä kunnan ja seurakuntien kanssa veteraanien hyväksi, veteraanien leskien hyväksi, sotaorpojen hyväksi. Vaikka veteraani siirtyy viimeisen iltahuudon jälkeen tuonilmaisiin, niin ei tietenkään veteraanin leskeäkään siinä yhteydessä unohdeta vaan häntäkin autetaan ja hoidetaan kunniakkaasti loppuun saakka.

Samoin sotaorpojen kohtalo Suomessa sotien jälkeen oli aika kamala, kun yksinäisyys oli edessä ja avunsaanti silloin oli huonoa. Heitäkin on autettava.

Toivon, että tässä asiassa tulevinakin vuosina kiinnitetään huomio siihen, että tämä veteraanisukupolvi ja niiden henkilöiden, joilla veteraanitunnus on, lesket saavat hyvää hoitoa ihan loppuun asti ja saavat sitä kautta sen tunnustuksen, minkä isänmaa on heille velkaa.

19.30 Anne Kalmari kesk: Arvoisa rouva puhemies! On todella hienoa, että sotiemme veteraanit saavat nyt kotiin vietävät palvelut riippumatta siitä, onko kunnassa paljon vai vähän veteraaneja, onko siellä ollut aktiivisessa käytössä tuo raha, loppunut kesken vai ei. Ennenkinhän näitä kotiin vietäviä palveluita oli hyvin tarjolla, mutta joissakin kunnissa ai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 130/2018 vp

heutui ongelmia siitä, että rahoitus ei sitten riittänyt. Nyt tämä oikeus on ikään kuin subjektiivinen, ja se on mahtava juttu. Samoiten on hieno asia se, että haitta-asterajaa saatiin nyt laskettua 10 prosenttiin. Vaikka invaliditeettiaste ei olisikaan kovin korkea, se haittaaste on ollut koko elämän kuormana, ja on aika harmillista, että siellä on ollut tällainen väliinputoajaryhmä, joka ei sitten esimerkiksi näihin sotavammalain oikeuttamiin kuntoutuksiin tai asumismuotoihin ole päässyt.

Veteraanit ovat sillä urheudellaan, mitä he sotien aikana osoittivat, rakentaneet tämän Suomen, ja kyllä meidän on nyt vain se velkamme kannettava. On hienoa, että aika moni suomalainen tekee myös vapaaehtoistyötä. Monesti voimme jo pelkästään kuuntelemalla, käymällä kylässä, auttaa veteraaneja. Tiedän, että esimerkiksi Keski-Suomessa Tikkakoskelle on kokoontunut koko maakunnan kynnelle kykenevät veteraanit, ja se on täysin vapaaehtoistyön tulosta.

19.32 Johanna Karimäki vihr: Arvoisa puhemies! Meillä on viimeiset hetket antaa kaikki kiitoksemme ja tukemme maatamme puolustaneille sotaveteraaneille, meidän kunniankansalaisillemme. On tärkeää, että jokainen veteraani saa kotiin vietäviä palveluja ja että näin valtion tuen turvin voimme sen taata ihan joka kuntaan, ja toivon myös, että jokaisessa kunnassa tehdään työtä sen eteen, että joka ikinen sotaveteraani ja lotta tavoitetaan, niin että he saavat kotiin avun ja tuen.

Edustaja Salonen kertoi edellä myös, että kaikkien puolueiden yhteisin voimin ollaan hyväksymässä lakialoite, joka parantaa kaikkien sotainvalidien asemaa, myös kaikkein lievimminkin invalidisoituneitten sotainvalidien asemaa, joilla on koko elämänsä ajan ollut kuitenkin tämä invaliditeetin taakka kannettavanaan. Monella veteraanilla on myös sirpale sielussaan, vaikka fyysisiä vammoja ei olisikaan. He tarvitsevat kaiken sen tuen ja avun, mitä me voimme antaa heille.

Edustaja Hoskonen nosti puheenvuorossaan esille myös sotaorpojen tilanteen, ja toivon itsekin, että myös sotaorpojen asemaan saadaan parannusta. Heillä on monella ollut karu lapsuus, joka on vaikuttanut koko heidän elämänsä ajan.

Hauraat ja iäkkäät veteraanit ovat joukossamme enää vain hetken. Itsenäisyyspäivän juhlavastaanotolla kaikkein vaikuttavimpia keskusteluja ja kohtaamisia oli juuri näiden veteraanien kanssa, meidän kunniakansalaistemme kanssa, ja toivon, että eduskunta voisi nopeuttaa kaikkia lakiesityksiä, kuten sosiaali- ja terveysvaliokunnassa käsittelyssä ollutta lakiesitystä, ja tuoda ne tänne, jotta voimme maksaa velkamme heille.

19.34 Kristiina Salonen sd: Arvoisa puhemies! On aivan totta, että kovin pitkään meillä ei ole enää tätä kunniavelkaa maksettavana, ja sen vuoksi onkin ollut kovin ikävää, niin kuin valiokunta kuuli, että kunnissa tilateet ovat vaihdelleet, vaikka periaatteessa olemme ajatelleet, että veteraanien osalta nämä palvelut ovat heille yhtäläisesti saatavilla. Rintamaveteraanit ovat siis olleet hyvin eriarvoisessa asemassa riippuen siitä, missäpäin Suomea he ovat asuneet, ja tämä ei tietenkään ole ollut oikein. Aivan kuten edustaja Karimäkikin totesi, nyt on tärkeää myöskin, että tieto lähtee kunnille ja kunnat aktivoituvat — myöskin ne kunnat, joissa tässä on nyt sitten kuntoon laitettavaa.

Minäkin kannan huolta sotaorvoista ja tiedän, että he osittain kokevat jääneensä täysin ikään kuin huomiotta. Nyt kun tiedämme, että veteraanien joukko harvenee, niin minusta olisi tärkeää lähteä luomaan myöskin valtion näkökulmasta aivan uudenlaista siltaa sinne

Pöytäkirjan asiakohta PTK 130/2018 vp

sotaorpoihin päin ja miettimään, miten me voimme olla auttamassa heitä heidän menetyksissään ja heidän karussa lapsuudessaan, niin kuin edustaja Karimäki totesi.

19.35 Hanna Kosonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Sotaveteraanien koti- ja avopalvelut päätettiin — voi sanoa, että viimeinkin — laajentaa koskemaan kaikkia sotaveteraaneja, koska aikaisemmin sotainvalideilla on ollut laajemmat oikeudet verrattuna rintamaveteraaneihin. Täytyy edelleen antaa kiitokset ihan koko eduskunnalle, kaikille eduskuntaryhmille, tästä yhteistyöstä, jolla tämä päätös on saatu aikaiseksi. Tämä on kyllä sellaisia asioita, jotka todella nyt vasta laajassa yhteisymmärryksessä saatiin eteenpäin, jos ajatellaan, minkälainen velka meillä on näitä henkilöitä kohtaan, jotka ovat meidän isänmaatamme puolustaneet, ja että sen takia saamme täällä Suomessa, itsenäisessä, turvallisessa Suomessa, nyt asua. Minusta on äärimmäisen tärkeä ja hieno asia, että tämä laki nyt viimein tulee pian myös voimaan.

19.36 Eerikki Viljanen kesk: Arvoisa puhemies! Kuten täällä monet kollegat ovat jo todenneet, minäkin olen erittäin tyytyväinen siitä, että kaikki veteraanit pääsevät nyt samantasoisten, samanlaisten kotiin vietävien palveluiden piiriin asuinpaikasta, kotikunnasta, sijainnista riippumatta. On erittäin hyvä ja oikein, että jatkossa emme joudu tekemään luokitteluja, erilaisia jakoja heidän välillään, jotka olivat valmiita ja asettivat koko elämänsä alttiiksi sodan vaaroille Suomen itsenäisyyden varmistamiseksi ja Suomen itsenäisyyden puolustamiseksi. Olen erittäin tyytyväinen, että me tänään täällä voimme olla vahvistamassa lakia, jolla omalta osaltamme olemme maksamassa sitä kunniavelkaa, joka meillä veteraaneille ja heidän koko sukupolvelleen on. On erittäin hienoa, että tämä lakiesitys on nauttinut kaikkien eduskuntaryhmien jakamatonta luottamusta ja tukea ja että tämä asia nyt vihdoinkin etenee.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 207/2018 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Eduskunta pysyi ensimmäisessä käsittelyssä tekemässään päätöksessä lakialoitteisiin LA 76/2017 vp, 20/2018 vp sisältyvien lakiehdotusten hylkäämisestä. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.